

STOCKHOLMS KATOLSKA STIFT
RITUALE FÖR VIGSEL
MED ELLER UTAN MÄSSA

STOCKHOLMS KATOLSKA STIFT
KATOLSKA LITURGISKA NÄMNDEN
STOCKHOLM 2014

KONGREGATIONEN FÖR GUDSTJÄNSTLIV OCH SAKRAMENTSFÖRVALTNING

Prot. nr CD 1068/89

DEKRET

Ritualen för vigsel i det romerska ritualet förnyades enligt Andra Vatikankoncilietts beslut år 1969 genom utgivandet av den *Ordning för vigsel* som ombesörjdes av den heliga Ritkongregationen.

I denna andra normerande upplaga framläggs samma Ordning, dock utökad när det gäller inledning, riter och böner, och med åtskilliga ändringar för att överensstamma med *Codex Iuris Canonici* av år 1983.

Kongregationen för gudstjänstliv och sakramentsförvaltning offentliggör på särskilt uppdrag av påven Johannes Paulus II härmed denna nya upplaga av samma ordning.

Denna ordning i den andra, normerande upplagan på latin börjar gälla i och med utgivningen. Upplagorna på modersmålet gäller i och med deras bekräftelse av den Apostoliska stolen från det datum som bestäms av respektive biskopskonferens.

Samtidigt upphävs varje bestämmelse i strid med denna förordning.

Kongregationen för gudstjänstliv och sakramentsförvaltning,

den 19 mars 1990, S:t Josefs högtid.

EDUARDO Card. MARTINEZ
Prefekt

+ Lajos Kada
Titulärärkebiskop av Tibica
Sekreterare

DEN HELIGA RITKONGREGATIONEN

Prot. Nr R 23/969

DEKRET

Rådet för genomförandet av konstitutionen om den heliga liturgin har utarbetat en Ordning för vigsel, reviderad i enlighet med Andra Vatikankoncilietts konstitution om den heliga liturgin, i syfte att göra vigselritualet rikare, låta det klarare uttrycka sakramentets nåd och starkare betona makarnas uppgifter. Påven Paulus VI har med sin apostoliska auktoritet stadfäst denna ordning och befallt att den skall offentliggöras. Därför publicerar denna heliga Ritkongregation på påvens särskilda uppdrag denna ordning för vigsel och bestämmer att den skall gälla från och med 1 juli 1969.

Samtidigt upphävs varje bestämmelse i strid med denna förordning.

Den heliga Ritkongregationen,

Den 19 mars 1969, S:t Josefs, Jungfru Marias brudgums, högtid.

BENNO Card. GUT

Prefekt, ordförande i *Consilium*

+ Ferdinando Antonelli

Titulärärkebiskop av Idicra

Den heliga Ritkongregationens sekreterare

INLEDNING

I

ÄKTENSKAPETS BETYDELSE OCH VÄRDIGHET

1. Äktenskapets förbund låter man och kvinna ingå en livsvaraktig gemenskap.¹ Denna har sin giltighet och styrka i själva skapelseordningen, men bland de kristna har den därutöver upphöjts till ännu högre värdighet, så att äktenskapet i det Nya förbundet räknas som ett sakrament.
2. Äktenskapet består av giftermålets förbund, det vill säga det oåterkalleliga samtycke (*consensus*) genom vilket makarna ömsesidigt skänker och mottar sig själva till varandra. Denna förening mellan man och kvinna saknar motsvarighet. Den, liksom barnens bästa, kräver makarnas obrottsliga trohet i ett oupplösligt band.²
3. Genom själva sin natur syftar äktenskapet som stiftelse, samt makarnas kärlek, till släktets fortbestånd och till barnens uppfostran. I dessa båda ting når det sin bestämmelse.³ Barn är förvisso äktenskapets främsta gåva och bidrar i högsta grad också till föräldrarnas eget bästa.
4. Denna intima livsgemenskap i kärlek, där makarna “inte längre är två utan ett kött”,⁴ är instiftad av Gud Skaparen. Den styrs av sina egna lagar och grundas på en välsignelse som inte ens straffet för ursynen har kunnat upphäva.⁵ Därför grundas det heliga bandet inte längre på mänsklig ordning utan på äktenskapets Stiftare, som har velat att det skall präglas av särskilda värden och syften.⁶
5. Herren Kristus, upphov till den nya skapelsen och den som gör allting nytt,⁷ ville att äktenskapet skulle återupprättas i sin ursprungliga gestalt och helighet. “Det som Gud har sammanfogat, det får människan inte skilja åt.”⁸ Han upphöjde det till värdigheten av ett sakrament,⁹ för att tydligare inskräpa denna oupplösliga överenskommelse och underlätta dess ingående, efter förebild av sitt eget äktenskapliga förbund med kyrkan.
6. Genom sin närvaro gav han välsignelse och glädje åt bröllopet i Kana. När han förvandlade vatten till vin visade han framåt mot sin “stund”, då det nya och eviga förbundet slöts: “Liksom Gud en gång hade kommit sitt folk till mötes i kärlekens och trohetens förbund, så

¹ CIC, can. 1055, § 1.

² Jfr Andra Vatikankonciliet, Pastoralkonstitution om kyrkan i världen av i dag *Gaudium et spes*, nr 48.

³ Ibid.

⁴ Matt 19:6.

⁵ Jämför brudvälsignelsen.

⁶ Jfr Andra Vatikankonciliet, Pastoralkonstitution om kyrkan i världen av i dag *Gaudium et spes*, nr 48.

⁷ Jfr 2 Kor 5:17.

⁸ Jfr Matt 19:6.

⁹ Jfr Andra Vatikankonciliet, Pastoralkonstitution om kyrkan i världen av i dag *Gaudium et spes*, nr 48.

skänker sig nu Frälsaren”¹⁰ själv som sin kyrkas brudgum och bekräftar förbundet med henne genom sitt påskmysterium.

7. I dopet, som är trons sakrament, infogas man och kvinna en gång för alla i Kristi förbund med kyrkan. Deras äktenskapliga gemenskap infogas så i Kristi kärlek och berikas med kraften i hans sakrament.¹¹ På grund av denna nya förutsättning är varje äktenskap mellan döpta alltid ett sakrament.¹²

8. Genom äktenskapets sakrament tillkännager och deltar de kristna makarna i det enhetens och den fruktsamma kärlekens mysterium som råder mellan Kristus och Kyrkan.¹³ Genom att inträda i det äktenskapliga livet, ta emot barn och fostra dem, hjälper de också varandra att nå helgelse. I Guds folk har de på detta sätt sin egen specifika roll och gåva.¹⁴

9. Genom detta sakrament åstadkommer den helige Ande att de kristna makarna strävar efter att vårda och värna om sitt äktenskap i den lika värdighet, ömsesidiga överlåtelse och odelade kärlek som härrör ur Guds kärleks källa. Så älskade Kristus kyrkan och gav sig själv till henne.¹⁵ Makarna förenar så gudomligt och mänskligt och håller ut i nöd och lust i kroppens och hjärtats trohet¹⁶ och håller sig fjärran från äktenskapsbrott och skilsmässa.¹⁷

10. Utan att bortse från äktenskapets övriga syften är vårdandet om den sanna äktenskapliga kärleken och själva familjelivets idé att de kristna makarna med villigt hjärta skall beredas att medverka med Skaparens och Frälsarens kärlek. Genom dem låter han sin familj växa och berikas, dag för dag.¹⁸ Om de förlitar sig på den gudomliga försynen och strävar att leva i osjälviskhetens ande,¹⁹ förhärligar de Skaparen och kommer närmare Kristus och hans fullkomning genom att i generositet och med mänsklig och kristen ansvarskänsla utöva föräldrapdraget.²⁰

11. Gud, som kallade makarna till äktenskapet, fortsätter att kalla dem till äktenskapet.²¹ De som ingår äktenskap i Kristus kan därmed i trohet mot Guds ord fira Kristi och kyrkans förening på ett fruktbart sätt, leva rätt och inför alla avlägga ett kristet vittnesbörd. Ett äktenskap som man i trons ljus ser fram emot, förbereder sig på och sedan lever motsvarar Tertullianus beskrivning: “Det har ingåtts genom kyrkans förmedling, stärkts av offret,

¹⁰ Ibid.

¹¹ Jfr Johannes Paulus II, Apostolisk förmaning *Familiaris consortio*, n. 13; AAS 74 (1982) 95; jfr Andra vaticankonciliet, pastoralkonstitutionen om kyrkan i världen av i dag *Gaudium et spes*, nr 48.

¹² Jfr *CIC*, can. 1055, § 2.

¹³ Jfr Ef 5:25.

¹⁴ Jfr 1 Kor 7:7; Andra Vatikankonciliet, Dogmatisk konstitution om kyrkan *Lumen gentium*, nr 11.

¹⁵ Jfr Ef 5:25.

¹⁶ Jfr Andra Vatikankonciliet, Pastoralkonstitution om kyrkan i världen av i dag *Gaudium et spes*, nr 50.

¹⁷ Jfr *ibid.* nr 49.

¹⁸ Jfr *ibid.* nr 50.

¹⁹ Jfr 1 Kor 7:5.

²⁰ Jfr Andra Vatikankonciliet, Pastoralkonstitution om kyrkan av världen av i dag *Gaudium et spes*, n. 50.

²¹ Jfr Johannes Paulus II, Apostolisk förmaning *Familiaris consortio*, nr 51.

bekräftats av välsignelsen, utropats av änglarna och stadfästs av Fadern ... Vilket äktenskap, där två hyser samma hopp, lever i samma tukt och under samma ok! De är syskon, de är omvända. De två är en enda ande och en enda kropp. Eller rättare sagt: de är två i ett kött. Där köttet är ett, där är också anden en.”²²

II

UPPGIFTER OCH ÄMBETEN

12. Förberedelsen på äktenskapet och firandet av det är i första hand en sak för de blivande makarna och deras familjer, men i fråga om pastoral och liturgi är det en uppgift för biskopen, kyrkoherden och hans kaplaner och i viss mån också hela den kyrkliga gemenskapen.²³

13. Med hänsyn tagen till de normer och anvisningar som biskopskonferensen kan ha utgivit angående förberedelsen inför äktenskapet och den äktenskapliga själavården, är det biskopens uppgift att utfärda riktlinjer för vigseln och den sakramentala själavården i hela sitt stift. Han skall se till att de troende får det stöd de behöver för att kunna leva sitt äktenskap i kristen anda och gå framåt i helgelse.²⁴

14. Själasörjarna skall se till att följande resurser tillhandahålls i församlingarna:

1) predikan, katekesundervisning för barn, tonåringar och vuxna (även med hjälp av moderna medier), så att de kristna förstår det kristna äktenskapets innebörd och makars och föräldrars uppgifter;

2) personlig förberedelse inför äktenskapet, så att de blivande makarna får hjälp i uppgiften att i helgelse åta sig sitt nya livs förpliktelser;

3) en meningsfull liturgi vid vigseln, så att makarna framstår som ett tecken på och deltagare i Kristi och kyrkans enhet och kreativa kärlek;

4) personlig hjälp till makarna så att de troget kan vårda och värna sitt äktenskapsförbund, bli helgade och nå fram till ett fördjupat familjeliv.²⁵

15. Äktenskapsförberedelsen måste få ta sin tid. De blivande makarna skall informeras om detta i god tid.

16. Själasörjarna skall ta emot de blivande makarna på samma kärleksfulla sätt som Kristus gjorde. Dessa behöver framför allt uppmuntras i och få näring för sin kristna tro. Äktenskapets sakrament förutsätter och fordar tro.²⁶

²² *Ad uxorem*, II, VIII; *CCL I*, 393.

²³ Jfr Johannes Paulus II, Apostolisk förmaning *Familiaris consortio*, n. 66; *AAS* 74 (1982) 159-162.

²⁴ Jfr *ibid.*; *CIC*, cann. 1063-1064.

²⁵ Jfr *CIC*, can. 1063.

²⁶ Jfr Andra Vatikanconciliet, Konstitution om den heliga liturgin *Sacrosanctum Concilium*, nr 59.

17. Man bör, om så behövs, repetera grunddragen i den kristna läran om äktenskapet med de blivande makarna (enligt ovan, 1-11). Man skall undervisa dem om äktenskapet och familjen, samt om sakramentet och dess firande, dess böner och bibelläsningar, så att de på ett medvetet och meningsfullt sätt kan delta i akten i kyrkan.

18. Katoliker som ännu inte mottagit konfirmationens sakrament skall om möjligt göra så innan de får gifta sig, så att deras kristna initiation är fullbordad. De blivande makarna skall uppmuntras att motta botens sakrament, om så är nödvändigt, och att motta kommunionen, i synnerhet under själva brudmässan.²⁷

19. Innan bröllopet firas måste man förvissa sig om att inget hinder föreligger för äktenskapets giltiga och tillåtna ingående.²⁸

20. Vid förberedelsen måste man ta hänsyn till rådande föreställningar om äktenskap och familj. Själasörjaren skall försöka evangelisera de blivande makarna, så att dessa i trons ljus förstår vad en ömsesidig och äkta kärlek innebär. Också de juridiska aspekterna av ett giltigt och tillåtet äktenskap kan tjäna som stöd för en levande och fruktbar kärlek, när de blivande makarna står i begrepp att bilda en kristen familj.

21. Visar det sig efter upprepade försök att de blivande makarna öppet och uttryckligen avvisar kyrkans lära om äktenskapets väsen och inte avser "att göra det kyrkan gör", får själasörjaren inte låta viga dem. Även om detta är pinsamt måste han konstatera faktum och upplysa berörda parter om att det inte är kyrkan utan de själva som under rådande omständigheter utgör hindret för den vigsel som de begär.²⁹

22. Inte sällan firas bröllop utifrån speciella situationer: ena parten är döpt icke-katolik, katekumen eller odöpt, eller någon som uttryckligen tagit avstånd från den katolska tron. De som förbereder vigseln skall iaktta kyrkans regler i dessa fall och, om så är nödvändigt, vända sig till kompetent instans.

23. Helst bör det vara samma präst som förbereder vigseln, håller vigseltalet, tar emot löftena och firar brudmässan.

24. Också en diakon kan efter tillstånd av kyrkoherden eller stiftsbiskopen fungera som vigselförrättare,³⁰ inklusive att utdela "brudvälsignelsen".

25. Saknas präst eller diakon kan stiftsbiskopen efter hörande av biskopskonferensen och med tillstånd av den Apostoliska stolen delegera åt lekmän rätten att förrätta vigsel. Man väljer då en lämplig lekman som kan meddela det blivande brudparet nödvändiga kunskaper och på ett värdigt sätt förrätta vigselakten.³¹ Denne tar på kyrkans vägnar emot löftena.³²

²⁷ Jfr *CIC*, can. 1065.

²⁸ Jfr *CIC*, can. 1066.

²⁹ Jfr Johannes Paulus II, Apostolisk förmaning *Familiaris consortio*, n. 68; *AAS* 74 (1982) 165.

³⁰ Jfr *CIC*, can. 1111.

³¹ Jfr *CIC*, can. 1112, § 2.

³² Jfr *CIC*, can. 1108, § 2.

26. Andra lekmän kan åta sig att förbereda de blivande makarna andligt eller delta i vigselakten. Hela församlingen bör bidra med sitt vittnesbörd om tron och inför världen tydliggöra Kristi kärlek.

27. Vigseln bör hållas i endera makens församlingskyrka men kan också, med tillstånd av biskopen i brudparets stift och kyrkoherden i respektive församling, hållas på annan plats.³³

III. VIGSELAKTEN

Förberedelserna

28. Eftersom äktenskapets syfte är Guds folks tillväxt och helgelse, är vigselakten en del av församlingens liv, och församlingens deltagande, åtminstone genom några representanter, är också önskvärd. Alltefter lokal sedvänja kan flera vigslar firas samtidigt eller förrättas i söndagens mässa.

29. Själva vigselakten skall förberedas noga tillsammans med de blivande makarna, så långt möjligt. Normalt firas vigseln inom mässans ram. Kyrkoherden kan dock av pastorala skäl eller med tanke på de blivande makarnas och deras anhörigas ringa deltagande i kyrkans liv förslå vigsel utan mässa.³⁴ Man väljer om möjligt tillsammans med det blivande brudparet de textläsningar som bildar underlag för vigseltalet. Man väljer vidare formen för äktenskapslöftenas utväxlande, för välsignelsen av ringarna, för brudvälsignelsen, för den allmänna kyrkobönen, samt vilka psalmer och sånger som skall användas. Man bör utnyttja möjligheten till variation som medges i vigsleordningen. Lokala bruk bör i möjligaste mån respekteras.

30. Musik och sång vid vigseln skall vara värdig och uttrycka kyrkans tro. Man skall lägga särskild vikt vid responsoriepsalmen.

31. Vigsels karaktär av fest skall understrykas, också när man pryder kyrkorummet. Stiftbiskopen skall dock se till att man inte på otillbörligt sätt framhåller sociala skillnader. Dock är det tillåtet att visa särskild respekt för civila myndighetspersoner.³⁵

32. Om man firar vigsel på en dag med botkaraktär i kyrkans år, i synnerhet under fastetiden, bör kyrkoherden påminna brudparet om detta. Man bör undvika vigslar på långfredagen och påskafton.

Liturgin

33. När man firar vigsel med mässa använder man ordningen i kapitel 1. Vid vigsel utan mässa sker själva vigselakten efter en ordets gudstjänst enligt kapitel 2.

34. När vigseln firas med mässa anlägger vigsleförrättaren vita liturgiska kläder (eller annan passande festfärg). Man firar då mässan ”För äkta makar”. På de dagar som förtecknas under

³³ Jfr *CIC*, can. 1115.

³⁴ Jfr Andra Vatikankonciliet, Konstitution om den heliga liturgin *Sacrosanctum Concilium*, nr 78.

³⁵ Jfr *ibid.*, n. 34.

numren 1-4 i tabellen över liturgiska dagar firar man dock dagens mässa med dess bibelläsningar men bibehåller brudvälsignelsen och, om så är lämpligt, den speciella slutvälsignelsen.

Om man firar vigsel under jultiden eller tiden under året på en söndag inom ramen för församlingsmässan firar man söndagens mässa.

Eftersom ordets gudstjänst i samband med en vigsel kan bli en mycket värtalig katekes om det kristna äktenskapet kan man, när mässan ”För äkta makar” inte firas, välja en av läsningarna för vigsel (nr 179-222).

35. Vid vigseln skall man lägga vikt vid ordets gudstjänst, som belyser det kristna äktenskapets betydelse i frälsningens historia, med dess uppgifter och förpliktelser för makarnas och barnens helgelse. Vidare skall äktenskapslöftena betonas, vilka avläggs inför vigselförrättaren; vidare brudvälsignelsen, den vörnadsvärda bön i vilken man ber om Guds välsignelse över brud och brudgum, samt kommunionen, där brudparet och de anhöriga deltar till näring för kärleken och föreningen med Gud och nästan.³⁶

36. Om vigsel förrättas mellan en katolsk och en döpt icke-katolsk part, firas den utan mässa (nr 79-117). Om så är lämpligt och den lokale biskopen medger det kan man använda ordningen för vigsel med mässa (nn. 45-78); när det gäller den icke-katolska partens eventuella kommunion följer man de föreskrifter som finns för varje särskild situation.³⁷ Om vigseln äger rum mellan en katolsk part och en katekumen eller en ickekristen, använder man ordningen nedan (nr 152-178), med de varianter som är förutsedda för respektive situation.

37. Även om kyrkans ämbetsbärare är Kristi evangeliums tjänare inför alla människor skall de ägna särskild omsorg åt dem som deltar vid vigseln, vare sig dessa är katoliker eller ej, eller sällan eller aldrig har deltagit vid en vigsel eller en eukaristi. Denna pastorala regel gäller i första hand vid kontakterna med själva brudparet.

38. Förutom det som behövs för mässfirandet (när mässa firas) skall i koret finnas ett exemplar av vigselritualet, samt brudparets ringar. Dessutom skall lämpligen finnas ett kärl för vigvatten och en aspergill, samt en kalk tillräckligt stor för kalkkommunion.

IV.

BISKOPSKONFERENSERNAS MÖJLIGHETER TILL LOKAL ANPASSNING

39. De lokala biskopskonferenserna kan, i kraft av Andra Vatikankoncilietts konstitution om den heliga liturgin,³⁸ anpassa ordningen i *Rituale Romanum* till lokala bruk och behov. Åtgärden kräver ett godkännande av den Apostoliska Stolen.

40. Biskopskonferenserna har således kompetens att:

1) Bestämma arten och omfånget av den anpassning som anges nedan (nr 41-44).

³⁶ Jfr Andra Vatikankonciliet, Dekret om lekmannaapostolatet *Apostolicam actuositatem*, nr 3; Dogmatisk konstitution om kyrkan *Lumen gentium*, nr 12.

³⁷ Jfr *CIC*, can. 844.

³⁸ Nn. 37-40 och 63b.

2) Anpassa och komplettera innehållet i inledningen till *Rituale Romanum* från och med nr 36 och följande (om liturgin), för att underlätta ett medvetet och aktivt deltagande.

3) Låta översätta texterna idiomatiskt och i överensstämmelse till respektive kulturs mentalitet, samt framställa musik till de texter som skall sjungas.

4) Vid tryckningen av vigselritualet presentera innehållet på det sätt som bäst motsvarar pastorala behov.

41. Vid anpassningen skall man främst ta hänsyn till följande:

1) Formuleringarna i *Rituale Romanum* kan anpassas och kompletteras (också när det gäller frågorna före löftena och själva löftena).

2) När *Rituale Romanum* erbjuder flera alternativ kan man tillfoga ytterligare alternativ.

3) Den inbördes ordningen mellan momenten kan ändras, förutsatt att man respekterar den sakramental ritens struktur. Om så är lämpligare kan man utelämna frågorna före löftena. Dock kvarstår kravet att vigselförrättaren skall begära och ta emot kontrahenternas samtycke.

4) Om den pastorala situationen så kräver kan man bestämma att kontrahenternas samtycke alltid skall uttryckas i frågeform.

5) När ringarna utväxlats kan man, där så är brukligt, kröna bruden eller beslöja makarna.

6) Om makarnas handslag eller ringarnas välsignelse inte överensstämmer med rådande kultur och mentalitet, kan man bestämma att dessa moment skall uteslutas eller ersättas av motsvarande riter.

7) Man skall göra en noggrann och omdömesgill bedömning av vad i de lokala traditionerna som lämpligen kan upptas i vigselritualet.

42. Vidare har varje biskopskonferens möjlighet att utforma ett vigselritual enligt bestämmelserna i liturgikonstitutionen (nr 63b) i överensstämmelse med lokala bruk i en viss kultur. Åtgärden kräver dock ett godkännande av den Apostoliska stolen. Man får heller inte avvika från regeln att vigselförrättaren begär och tar emot kontrahenternas samtycke,³⁹ samt att brudvälsignelsen utdelas.⁴⁰ Också i sådana ritual skall det finnas en inledning motsvarande den i *Rituale Romanum* (*praenotanda*),⁴¹ med hänsyn tagen till ändringarna i ordningen.

43. När det gäller de folk som i vår tid för första gången tar emot evangeliet kan man mycket väl behålla allt som är värdigt och inte har karaktären av vidskepelse eller villfarelse som kan äventyra förståelsen av äktenskapets oupplösliga karaktär. Om möjligt skall man överta dessa element oförändrade och innesluta dem i liturgin, så långt de låter sig förenas med den genuina och autentiska liturgiska andan.⁴²

³⁹ Jfr Andra Vatikankonciliet, Konstitution om den heliga liturgin *Sacrosanctum Concilium*, n. 77.

⁴⁰ Jfr *ibid.*, n. 78.

⁴¹ Jfr *ibid.* n. 63b.

⁴² Jfr *ibid.*, n. 37.

44. I de miljöer där man firar vigseln i hemmet, ibland under flera dagar, skall man anpassa dessa bruk till kristen anda och till liturgins väsen. I detta fall kan biskopskonferenserna vid behov bestämma att själva den sakramentala riten äger rum i hemmet.

KAPITEL I

ORDNING FÖR VIGSEL MED MÄSSA

Inledning

Första alternativet

45. Vid överenskommen tidpunkt går celebranten, klädd i alba, stola och mässhake i mässans liturgiska färg tillsammans med ministranterna till kyrkporten. Han tar emot brudparet och hälsar hjärtligt på det och säger dem att kyrkan delar deras glädje.

46. Därefter går man i procession till altaret. Först går ministranterna, därefter går prästen och sist brudparet. Brud och brudgum kan som en form av hedersbetygelse, där så är brukligt, ledsagas av föräldrarna och två vittnen till den plats, som reserverats för dem. Under tiden sjunger man ingångssången.

47. Prästen går till altaret, hälsar det med en djup bugning och vördar det med en kyss. Sedan går han till sin stol.

Andra alternativet

48. Vid överenskommen tidpunkt går prästen, klädd i alba, stola och mässhake i mässans liturgiska färg till den plats som ställt i ordning för brudparet, eller direkt till sin stol.

49. Då brudparet kommit fram till sin plats tar prästen emot brud och brudgum och hälsar dem med några vänliga ord och säger att kyrkan delar deras glädje.

50. Under ingångssången går han till altaret, hälsar det med en djup bugning och vördar det med en kyss. Därefter går han till sin stol.

51. Alla gör korstecknet och prästen hälsar de närvarande med en av de formuleringar som finns i missalet.

52. Därefter inleder han gudstjänsten med följande eller liknande ord:

Kära vänner,
i stor glädje har vi samlats kring N. och N.
och kommit till Herrens hus
för att fira denna gudstjänst i dag då de lägger grunden för sitt hem.
Detta är ett avgörande ögonblick i deras liv.
Låt oss därför som deras vänner och släktingar
med hjärtats värme, vår vänskap och vår bön bistå dem.
Låt oss lyssna till det ord som Gud i dag talar till oss.
Låt oss sedan med den heliga kyrkan,
genom Jesus Kristus, vår Herre,
ödmjukt be till Gud, vår Fader,
att han i nåd tar emot dessa sina tjänare,
som vill ingå sitt äktenskap,
att han välsignar dem
och för alltid förenar dem till ett.

53. Eller:

N. och N., kyrkan deltar i er glädje
och tar emot er av hela sitt hjärta,
tillsammans med era nära och kära,
i dag då ni inför Gud, vår Fader,
upprättar en gemenskap för hela livet med varandra.
Må Herren höra er bön på denna er glädjedag.
Må han sända er hjälp från himlen och beskydda er.
Må han ge er vad ert hjärta begär
och uppfylla alla era önskningar.

Botakten bortfaller.

54. Då ritualmässor är tillåtna firar man mässan ”Vid vigsel” med egna läsningar (missalet sid. 1035 ff). På de dagar som förtecknas under numren 1-4 i tabellen över liturgiska dagar (missalet sid. 110 ff.) firar man den innevarande dagens mässa. Man behåller dock den särskilda välsignelsen över brudparet i mässan (”brudvälsignelsen”) och även, när så är lämpligt, den särskilda slutvälsignelsen.

Om mässan med vigsel firas på en söndag och församlingen deltar i den, firar man den innevarande söndagens mässa, även på söndagar under jultiden och ”under året”.

Ordets liturgi

55. Ordets liturgi firas på vanligt sätt. Man kan läsa tre läsningar, av vilka den första skall tas från Gamla testamentet, under påsktiden dock från Uppenbarelseboken (nr 179-222). Man skall alltid välja åtminstone en läsning som uttryckligen handlar om äktenskapet.

56. När man inte firar en ritualmässa, kan en av läsningarna tas bland dem som föreslås för en vigselmässa, utom på de dagar som förtecknas under numren 1-4 i förteckningen över liturgiska dagar.

Här nedan föreslås läsningar som särskilt uttrycker äktenskapets betydelse och vikt i frälsningsmysteriet.

FÖRSTA LÄSNINGEN

Som man och kvinna skapade han dem.

Läsning ur Första Mosebok (Génesis)

1:26-38, 31a

Gud sade: "Vi skall göra människor till vår avbild, lika oss. De skall härska över havets fiskar, himlens fåglar, boskapen, alla vilda djur och alla kräldjur som finns på jorden."

Gud skapade människan till sin avbild, till Guds avbild skapade han henne, som man och kvinna skapade han dem.

Gud välsignade dem och sade till dem: "Var fruktsamma och föröka er, uppfyll jorden och lägg den under er. Härska över havets fiskar och himlens fåglar och över alla djur som myllrar på jorden."

Gud såg att allt som han hade gjort var mycket gott.

Så lyder Herrens ord.

RESPONSORIEPSALM
3. 4-5ac och 6a (R/. 4)

Ps 128:1-2.

R/. Herren välsigne oss i alla våra dagar.
683/1

Cecilia

¹ Salig den som fruktar Herren *
och vandrar på hans vägar.

² Av dina händers möda får du njuta frukten. *
Salig du! Ja, det skall gå dig väl.

R/.

³ Lik en vinstock som bär frukt *
är hustrun därinne i ditt hus,
lika plantor av olivträd
är barnen kring ditt bord.

R/.

⁴ Så välsignas den man *
som fruktar Herren.
^{5ac-6a} Må Herren välsigna dig från Sion †
i alla dina dagar, *
och må du få se barn till dina barn.

R/.

ANDRA LÄSNINGEN

Detta rymmer en stor hemlighet; här låter jag det syfta på Kristus och kyrkan

Läsning ur Paulus brev till efesierna
32

Ef 5:2a, 25-

Bröder:

Lev i kärlek, så som Kristus har älskat oss och utlämnat sig själv för oss som en offergåva.

Ni män, älska era hustrur så som Kristus har älskat kyrkan och utlämnat sig själv för den för att helga den genom reningsbadet i vatten och genom dopordet. Ty han ville själv låta kyrkan träda fram inför sig i härlighet utan minsta fläck eller skrynkla; helig och felfri skulle den vara.

På samma sätt är också mannen skyldig att älska sin hustru som sin egen kropp. Den som älskar sin hustru älskar sig själv, ty ingen har någonsin avskytt sin egen kropp, utan man ger den näring och sköter om den så som Kristus gör med kyrkan — vi är ju delarna som bildar hans kropp. Därför skall en man lämna sin far och sin mor och hålla sig till sin hustru, och de två skall bli ett.

Detta rymmer en stor hemlighet, här låter jag det syfta på Kristus och kyrkan.

Så lyder Herrens ord.

HALLELUJA ELLER VERS FÖRE EVANGELIET

R/. Halleluja.

V/. Må Herren välsigna er från Sion,
han som har skapat himmel och jord.

Jfr Ps 134:3

R/. Halleluja.

Under fastetiden:

R/. Herre, du har det eviga livets ord.
(Cecilia 793)

Jfr Joh 6:68

V/. Gud är kärlek.

Låt oss älska varandra
så som han har älskat oss.

R./ Herre, du har det eviga livets ord.

EVANGELIUM

Vad Gud har fogat samman får människan inte skilja åt

+ Läsning ur det heliga evangeliet enligt Matteus

Matt 19:3-6

Vid den tiden kom några fariseer fram till Jesus för att sätta honom på prov och frågade: ”Är det tillåtet för en man att skilja sig från sin hustru av vilken anledning som helst?”

Han svarade: ”Har ni inte läst att Skaparen från början gjorde dem till man och kvinna? Och han fortsatte: ”Därför skall en man lämna sin far och sin mor för att leva med sin hustru, och de två skall bli ett.

Vad Gud har fogat samman får människan alltså inte skilja åt.”

Så lyder Herrens evangelium.

57. Efter läsningen av evangeliet behandlar prästen i sin homilia (vigseltalet) utifrån den heliga texten det kristna äktenskapets mysterium, den äktenskapliga kärlekens värdighet, sakramentets nåd och makarnas uppgifter, med beaktande av de blivande makarnas konkreta omständigheter.

Vigselakten

58. Om man samtidigt skall förrätta flera vigslar, skall alltid frågorna före äktenskapslöftet, själva äktenskapslöftet och mottagandet av äktenskapslöftet ske enskilt för varje brudpar som ingår äktenskap. Allt annat, även den högtidliga välsignelsen över brudparet, kan uttalas i pluralis.

59. Alla reser sig, även brudparet. Vittnena tar plats på ömse sidor om brudparet. Prästen vänder sig nu till brudparet med följande eller liknande ord:

N. och N.,

ni har kommit hit för att av Herren få er kärlek bekräftad
med ett heligt sigill

inför mig som kyrkans tjänare och inför denna församling.

I rikt mått välsignar Kristus er kärlek.

Ni har en gång blivit helgade i dopet.

Nu vill han berika och stärka er med ett särskilt sakrament,

så att ni i uppriktig trohet kan ta på er det ansvar äktenskapet medför.

Därför frågar jag er nu inför kyrkan:

Frågor före äktenskapslöftet

60. Prästen ställer nu frågor till brud och brudgum om deras frihet, trohet och beredskap att ta emot och fostra barn. De svarar var och en för sig:

Har ni kommit hit för att ingå ert äktenskap utan något tvång, i full frihet och medvetna om innebörden i ert beslut?

Svar: Ja.

Är ni beredda att under hela ert liv leva tillsammans som äkta makar i ömsesidig kärlek och respekt?

Svar: Ja.

Följande fråga kan utelämnas om omständigheterna så kräver:

Är ni beredda att i kärlek ta emot de barn som Gud låter er få och att fostra dem enligt Kristi och hans kyrkas bud?

Svar: Ja.

Äktenskapslöftet

61. Prästen uppmanar nu brudparet att uttala sitt äktenskapliga samtycke:

Då ni alltså vill ingå äktenskapets heliga förbund uppmanar jag er att fatta varandras händer och så inför Gud och denna församling ge uttryck åt ert samtycke.

De båda fattar varandras högra hand.

62. Brudgummen säger:

Jag, N. N., tar emot dig, N. N.,
som min äkta hustru
och lovar att vara dig trogen
i medgång och motgång,
i sjukdom och hälsa,
och att älska och ära dig
så länge jag lever.

Bruden säger:

Jag, N. N.,
tar emot dig, N. N.,
som min äkta man
och lovar att vara dig trogen
i medgång och motgång,
i sjukdom och hälsa,
och att älska och ära dig
så länge jag lever.

63. Om det av pastorala skäl anses lämpligare kan prästen ta emot äktenskapslöftet i frågeform. Först frågar han brudgummen:

N. N.,
vill du ta emot N. N.
som din äkta hustru
och lova att vara henne trogen
i medgång och motgång,
i sjukdom och hälsa,
och att älska och ära henne
så länge du lever?

Brudgummen svarar:

Ja.

Sedan riktas samma fråga till bruden:

N. N.,
vill du ta emot N. N.
som din äkta man
och lova att vara honom trogen
i medgång och motgång,
i sjukdom och hälsa,
och att älska och ära honom
så länge du lever?

Bruden svarar:

Ja.

Bekräftelsen av äktenskapslöftet

64. Prästen (lindar sin stola kring de nygiftas händer och) bekräftar de bådas samtycke med orden:

Må Gud i sin godhet
bekräfta och välsigna det samtycke
som ni inför kyrkan
klart och öppet har uttalat.
Vad Gud har förenat får människan icke åtskilja.

Eller:

Må Abrahams Gud, Isaks Gud och Jakobs Gud,
Gud, som förenade Adam och Eva i paradiset,
i Kristus bekräfta och välsigna det samtycke
som ni inför kyrkan klart och öppet har uttalat.
Vad Gud har förenat får människan icke åtskilja.

65. Prästen uppmanar de närvarande att tacka Gud:

Låt oss prisa Herren.

Alla svarar: Gud, vi tackar dig.

Välsignelsen av ringarna och ringväxlingen

66. Prästen säger:

Herren välsigne + dessa ringar,
som ni skall ge varandra
som tecken på er ömsesidiga kärlek och trohet.

R/. Amen.

Alternativa former för välsignelse av ringarna, se nr 229-230.

Prästen kan bestänka ringarna med vigvatten. Han överlämnar dem till brudparet.

67. Brudgummen sätter ringen på brudens ringfinger med orden:

N., ta emot denna ring
och bär den som ett tecken på min kärlek och trohet.
I Faderns och Sonens och den helige Andes namn.

Bruden sätter ringen på brudgummens ringfinger med orden:

N., ta emot denna ring
och bär den som ett tecken på min kärlek och trohet.
I Faderns och Sonens och den helige Andes namn.

68. Man kan därefter sjunga en psalm, hymn eller lovsång.

Kyrkans allmänna förbön

69. På sedvanligt sätt ber man nu den allmänna förbönen (man kan använda formuleringarna nedan, nr 251-252). Man läser därefter trosbekännelsen på de dagar så är föreskrivet.

Eukaristins liturgi

70. Vid tillredelsen av offergåvorna kan, om så är lämpligt, brud och brudgum bära fram bröd och vin till altaret.

71. I den eukaristiska bönen nämner man brudparet så som anges nedan, nr 237-239.

Välsignelse över brudparet ("brudvälsignelsen"), se ritualmässan "För äkta makar", Missalet sid. 1039 f.

72. Efter Fader vår och *i stället för* Ja, fräls oss, Herre, från allt ont vänder sig prästen till brudparet och nedkallar Guds välsignelse över dem. Denna välsignelse utelämnas aldrig. I uppmaningen till bön utelämnas orden inom parentes, om endera parten (eller båda) inte kommunicerar. I sista meningen av bönen utelämnas orden inom parentes, om så är lämpligt, till exempel om brudparet är äldre.

73. Brudparet gå fram till altaret, eller, om så är lämpligare, förblir på sina platser och knäböjer.

Med sammanförda händer inbjuder prästen de närvarande till bön:

Kära vänner, låt oss anbefalla dessa båda åt Gud,
dessa som nu har förenats i Kristus i ett äkta förbund.
Låt oss be att Herren välsignar dem med sin rika nåd
och låter dem leva i trogen kärlek till varandra
(stärkta av Kristi kropp och blod).

Alternativa formuleringar, se nr 104, 241, 241a eller 243.

Alla ber en stund i tystnad.

74. Därefter fortsätter celebranten med lyfta händer:

Gud, i din allsmåktiga kraft
har du skapat allt ur intet.
När du hade givit universum dess ordning
skapade du människan till din avbild,
till man och kvinna skapade du dem.
De skulle stödja och hjälpa varandra,
de skulle inte längre vara två utan ett.
Vad du så hade förenat, det skulle aldrig skiljas åt.

Gud, du har upphöjt detta heliga förbund
mellan man och kvinna till ett sakrament,
en avbild av Kristi förening med Kyrkan.

Gud, i dig förenas man och kvinna,
och det mänskliga samhället,
som har sin grund i dina ordningar,
blir välsignat av dig med en välsignelse
som varken syndafall eller syndafloed har upphävt.

Vänd nu din blick till din tjänarinna N.,
som ber om din välsignelse
i dag, då hon förenas med N.
Skydda henne, ge henne kärlekens och fridens gåvor,
och låt henne efterlikna de heliga kvinnor
som prisas lyckliga i den heliga Skrift.

Må hennes mans hjärta förlita sig på henne,
må han i henne se en jämlike och medarvinge till nådens liv,
må han älska och hedra henne med samma kärlek
som Kristus har älskat kyrkan med.

Vi ber dig, Herre, för båda dessa dina tjänare,
att de förblir förenade med trons och dina budords band
i obrottslig trohet mot varandra.
Må de behaga dig med sina liv,
må de stärkas av Kristi evangelium
och bli hans vittnen inför alla.

(Må de bli goda förebilder för sina barn,
och båda få se sina barnbarn.)

Må de leva ett långt och lyckligt liv tillsammans
och till sist nå fram till saligheten i ditt himmelska rike.
Genom Jesus Kristus, vår Herre.

R/. Amen.

Alternativa formuleringar för välsignelse av brudparet, nr 242, 244.

75. Bönen Herre Jesus Kristus, du som sade till dina apostlar **utelämnas**. Prästen uttalar **omedelbart fridsönskan**: Herrens frid vare alltid med er, **som följs av fridshälsningen, som utväxlas av brudparet och de övriga i församlingen.**

76. Brudparet, deras föräldrar, vittnen och närstående kan motta kommunionen under båda gestalterna.

Gudstjänstens avslutning

77. I slutet av mässan välsignar prästen brudparet och folket med orden:

Må Gud, den evige Fadern,
bevara er i kärlek till varandra,
och må Kristi frid råda mellan er och alltid fylla ert hem.

R/. Amen.

Må ni bli välsignade med barn,
må ni finna tröst hos era vänner,
och må ni leva i fred med alla.

R/. Amen.

Må ni vittna om Guds kärlek inför världen,
må olyckliga och ensamma finna ett öppet hem hos er,
så att de en gång med glädje
tar emot er i evighetens boningar.

R/. Amen.

Och ni alla som kommit hit i dag:
välsigne er Gud allsmäktig,
Fadern och Sonen + och den Helige Ande.

R/. Amen.

Alternativa formuleringar av välsignelsen, nr 249-250.

78. Efter mässan skriver vittnena och prästen under vigselhandlingarna. Detta kan ske i sakristian eller inför folket, dock inte på altaret.

KAPITEL II

ORDNING FÖR VIGSEL UTAN MÄSSA

79. När mässa inte kan eller skall firas används nedanstående ordning. Den brukas även av en diakon, som förrättar vigsel.

Inledning

Första alternativet

80. Vid överenskommen tidpunkt går prästen, klädd i alba eller röklin, vit stola eller stola i festfärg, eventuellt också korkåpa i samma färg (diakon bär dalmatika) tillsammans med ministranterna till kyrkporten. Han tar emot brudparet, hälsar det med några vänliga ord och säger dem att kyrkan deltar i dess glädje.

81. Därefter går man i procession till altaret. Först går ministranterna, därefter officianten och sist brudparet. Brud och brudgum kan som en hedersbetygelse efter lokal sed ledsagas av föräldrarna och två vittnen till sina platser. Under tiden sjunger man ingångssången.

82. Officianten går till altaret, hälsar det med en djup bugning och vördar det med en kyss. Sedan går han till sin stol.

Andra alternativet

83. Vid överenskommen tidpunkt går prästen, klädd i alba och vit stola eller stola i festfärg eller röklin och vit stola eller stola i festfärg, eventuellt också korkåpa i samma färg (diakon bär dalmatika), och åtföljd av ministranterna, till den plats som ställt i ordning för brudparet.

84. Då brudparet kommit fram till sin plats tar officianten emot brud och brudgum och hälsar dem med några vänliga ord. Han säger dem att kyrkan delar deras glädje.

85. Under ingångssången går han fram till altaret, hälsar det med en djup bugning och vördar det med en kyss. Därefter går han till sin stol.

86. Han gör sedan korstecknet och hälsar de närvarande med orden:

Nåd och frid från Gud, vår Fader, och Herren Jesus Kristus vare med er alla.

Han kan också använda sig av en annan formulering, företrädesvis ur den heliga Skrift.

Alla svarar:

Och med din ande.

87. Därefter inleder han gudstjänsten med följande eller liknande ord:

Kära vänner,
med stor glädje har vi samlats kring N. och N.
och kommit till Herrens hus,
för att fira denna gudstjänst på den dag då de vill grunda sitt hem.
Detta är ett avgörande ögonblick i deras liv.
Låt oss därför som deras vänner och släktingar
med hjärtats värme, vår vänskap och vår bön bistå dem.
Låt oss lyssna till det ord som Gud i dag talar till oss.
Låt oss sedan med den heliga kyrkan, genom Jesus Kristus, vår Herre,
ödmjukt be till Gud, vår Fader, att han i nåd tar emot dessa sina tjänare,
som vill ingå sitt äktenskap,
att han välsignar dem
och för alltid förenar dem till ett.

88. Eller:

N. och N., kyrkan deltar i er glädje
och tar emot er av hela sitt hjärta,
tillsammans med era släktingar och vänner,
i dag då ni inför Gud, vår Fader,
upprättar en gemenskap för hela livet med varandra.
Må Herren höra er bön på denna er glädjedag.
Må han sända er hjälp från himlen och beskydda er.
Må han ge er vad ert hjärta begär
och uppfylla alla era önskningar.

89. Sedan ber han med sammanförda händer följande bön:

Lyssna, o Herre, till våra böner, och utgjut din välsignelse
över dessa dina tjänare (N. och N.)
Må de, som förenas vid ditt altare,
stärkas i sin kärlek till varandra.
Genom vår Herre Jesus Kristus, din Son,
som lever och råder med dig i den helige Andes enhet,
Gud i alla evigheters evighet.

R/. Amen.

Andra böner: se nr 223, 224, 226, 227, 228.

Ordets liturgi

90. Nu följer ordets liturgi i vanlig ordning. Man hämtar läsningarna ur förslaget ovan nr 56 eller väljer de läsningar som anges nedan (nr 179-22). Man skall alltid välja åtminstone en läsning som uttryckligen handlar om äktenskapet.

91. Efter läsningen av evangeliet behandlar prästen i sin homilia (vigseltalet) utifrån den heliga texten det kristna äktenskapets mysterium, den äktenskapliga kärlekens värdighet, sakramentets nåd och makarnas uppgifter, med beaktande av de blivande makarnas personliga omständigheter.

Vigselakten

92. Om man samtidigt skall förrätta flera vigslar, skall alltid frågorna före äktenskapslöftet, själva äktenskapslöftet och mottagandet av äktenskapslöftet ske enskilt för varje brudpar som ingår äktenskap. Allt annat, även den särskilda välsignelsen över brudparet, kan uttalas i pluralis.

93. Alla reser sig, även brudparet. Vittnena tar plats på ömse sidor om brudparet. Prästen vänder sig nu till brudparet med följande eller liknande ord:

N. och N.,
ni har kommit hit
för att av Herren få er kärlek bekräftad
med ett heligt sigill
inför mig som kyrkans tjänare och inför denna församling.
I rikt mått välsignar Kristus er kärlek.
Ni har en gång blivit helgade i dopet.
Nu vill han berika och stärka er med ett särskilt sakrament,
så att ni i uppriktig trohet kan ta på er det ansvar äktenskapet medför.
Därför frågar jag er nu inför kyrkan:

Frågor före äktenskapslöftet

94. Prästen ställer nu frågor till brud och brudgum om deras frihet, trohet och beredskap att ta emot och fostra barn. De svarar var och en för sig:

Har ni kommit hit utan något tvång, i full frihet och medvetna om innebörden i detta ert beslut?

Svar: Ja.

Är ni beredda att under hela ert liv leva tillsammans som äkta makar i ömsesidig kärlek och respekt?

Svar: Ja.

Följande fråga kan utelämnas om omständigheterna så kräver:

Är ni beredda att i kärlek ta emot de barn som Gud låter er få och att fostra dem enligt Kristi och hans kyrkas bud?

Svar: Ja.

Äktenskapslöftet

95. Prästen uppmanar nu brudparet att uttala sitt äktenskapliga samtycke:

Då ni alltså vill ingå äktenskapets heliga förbund uppmanar jag er att fatta varandras händer och så inför Gud och denna församling ge uttryck åt ert samtycke.

De båda fattar varandras högra hand.

96. Brudgummen säger:

Jag, N. N., tar emot dig, N. N.,
som min äkta hustru
och lovar att vara dig trogen
i medgång och motgång,
i sjukdom och hälsa,
och att älska och ära dig
så länge jag lever.

Bruden säger:

Jag, N. N.,
tar emot dig, N. N.,
som min äkta man
och lovar att vara dig trogen
i medgång och motgång,
i sjukdom och hälsa,
och att älska och ära dig
så länge jag lever.

**97. Om det av pastorala skäl anses lämpligare, kan prästen uppmana till samtycke i frågeform.
Först frågar han brudgummen:**

N.,
vill du ta emot N.
som din äkta hustru
och lova att vara henne trogen
i medgång och motgång,
i sjukdom och hälsa,
och att älska och ära henne
så länge du lever?

Brudgummen svarar:

Ja.

Sedan riktas samma fråga till bruden:

N.,
vill du ta emot N.
som din äkta man
och lova att vara honom trogen
i medgång och motgång,
i sjukdom och hälsa,
och att älska och ära honom
så länge du lever?

Bruden svarar:

Ja.

Mottagandet av äktenskapslöftet

98. Prästen (lindrar sin stola kring de nygiftas händer och) bekräftar de bådas samtycke med orden:

Må Gud i sin godhet
bekräfta och välsigna det samtycke
som ni inför kyrkan
klart och öppet har uttalat.
Vad Gud har förenat får människan icke åtskilja.

Eller:

Må Abrahams Gud, Isaks Gud och Jakobs Gud,
Gud, som förenat Adam och Eva i paradiset,
i Kristus bekräfta och välsigna det samtycke
som ni inför kyrkan klart och öppet har uttalat.
Vad Gud har förenat får människan icke åtskilja.

99. Prästen uppmanar de närvarande att prisa Gud:

Låt oss prisa Herren.

Alla svarar: Gud, vi tackar dig.

Välsignelsen av ringarna och ringväxlingen

100. Prästen säger:

Herren välsigne + dessa ringar,
som ni skall ge varandra
som tecken på er ömsesidiga kärlek och trohet.

R/. Amen.

Alternativa former för välsignelse av ringarna, se nr 229-230.

Prästen kan bestänka ringarna med vigvatten. Han överlämnar dem till brudparet.

101. Brudgummen sätter ringen på brudens ringfinger med orden:

N., ta emot denna ring
och bär den som ett tecken på min kärlek och trohet.
I Faderns och Sonens och den Helige Andes namn.

Bruden sätter ringen på brudgummens ringfinger med orden:

N., ta emot denna ring
och bär den som ett tecken på min kärlek och trohet.
I Faderns och Sonens och den Helige Andes namn.

102. Man kan därefter sjunga en psalm, hymn eller lovsång.

Kyrkans allmänna förbön

103. Sedan ber man den allmänna förbönen (jfr nr 251-252):

- a) först uppmanar officianten alla till bön;
- b) därefter följer invokationerna i den allmänna bönen, med de troendes svar; dessa invokationer skall överensstämma med välsignelsen över brudparet ("brudvälsignelsen") utan att vara en upprepning av denna;
- c) om den heliga kommunionen inte delas ut ber man sedan Herrens bön;
- d) sedan nedkallar officianten, utan att läsa slutbönen, Guds välsignelse över brud och brudgum. Denna får aldrig utelämnas.

Välsignelse över brudparet ("brudvälsignelsen")

104. Brudparet blir kvar på sina platser och knäböjer.

Sedan fortsätter officianten med sammanförda händer:

Kära vänner, låt oss nedkalla Guds välsignelse över N. och N.,
som han nu har berikat med äktenskapets sakrament,
med bön att han skyddar och hjälper dem
på alla deras vägar, nu och för alltid.

105. Alla ber en stund i tystnad. Därefter fortsätter officianten med lyfta händer:

Gud, i din allsmåktiga kraft har du skapat allt ur intet.
När du hade givit universum dess ordning
skapade du människan till din avbild,
till man och kvinna skapade du dem.
De skulle stödja och hjälpa varandra,
de skulle inte längre vara två utan ett kött.
Vad du så hade förenat, det skulle aldrig skiljas åt.

Gud, du har upphöjt detta heliga förbund mellan man och kvinna
till ett sakrament, en avbild av Kristi förening med Kyrkan.

Gud, i dig förenas man och kvinna,
och det mänskliga samhället,
som har sin grund i dina ordningar,
blir välsignat av dig med en välsignelse
som varken syndafall eller syndafloed har upphävt.

Vänd nu din blick till dessa dina tjänare,
som ber om din välsignelse i dag,
när de förenas med varandra i äktenskapets förbund.
Sänd över dem din helige Andes nåd från höjden,
och utgjut i deras hjärtan din kärleks gåva,
så att de förblir trogna sitt äktenskapliga förbund.

Ge din tjänarinna N. kärlekens och fridens nåd,
och låt henne efterlikna de heliga kvinnor
som prisas lyckliga i den heliga Skrift.

Må hennes mans hjärta förlita sig på henne,
må han i henne se en jämlike och medarvinge till nådens liv,
må han älska och hedra henne i samma kärlek
med vilken Kristus älskade sin kyrka.

Och nu ber vi dig, Herre, för dessa dina tjänare:
låt dem alltid vara enade med trons och dina budords band
i obrottslig trohet mot varandra.
Må de behaga dig med sina liv,
må de stärkas av Kristi evangelium
och bli hans vittnen inför alla.
(Må deras kärlek bära frukt i barn,
må de bli goda föredömen

och båda få se sina barnbarn.)
Må de leva länge leva lyckligt förenade
och sist nå fram till saligheten i ditt himmelska rike.
Genom Jesus Kristus, vår Herre.

R/. Amen.

Alternativa formuleringar för välsignelse av brudparet, se nr 242, 244.

106. Om inte den heliga kommunionen delas ut välsignar officianten omedelbart folket med orden:

Och ni alla som kommit hit i dag:
välsigne er Gud allsmäktig,
Fadern och Sonen + och den Helige Ande.

R/. Amen.

Alternativa formuleringar av välsignelsen, nr 249-250.

107. Gudstjänsten avslutas lämpligen med en psalm eller hymn.

Den heliga kommunionen

108. Om den heliga kommunionen skall delas ut går officianten efter avslutad välsignelse över brudparet till den plats där eukaristin förvaras, tar kärlet eller pyxis med Herrens kropp, placerar den på altaret och gör en knäböjning.

109. Sedan inleder han Herrens bön med följande eller liknade ord:

På Frälsarens befallning och vägleda av hans gudomliga undervisning vågar vi säga:

Alla fortsätter gemensamt:

Fader vår, som är i himmelen;
helgat varde ditt namn,
tillkomme ditt rike;
ske din vilja, såsom i himmelen, så ock på jorden.
Vårt dagliga bröd giv oss i dag,
och förlåt oss våra skulder,
såsom och vi förlåta dem oss skyldiga äro.
Och inled oss icke i frestelse,
utan fräls oss ifrån ondo.

Ty riket är ditt och makten och härligheten i evighet. Amen.

110. Därefter uppmanar officianten de troende till fridshälsning med följande eller liknande ord:

Ge varandra ett tecken på försoning och frid.

Brudparet och alla närvarande ger varandra fridshälsningen.

111. Därefter gör officianten en knäböjning, tar en hostia, lyfter upp den något över kärlet eller pyxis och säger:

Se Guds Lamm, som borttager världens synder.
Saliga de som är kallade till Lammets måltid.

Kommunikanterna fortsätter:

Herre, jag är inte värdig
att du går in under mitt tak,
men säg bara ett ord,
så blir min själ helad.

112. Därefter går officianten till kommunikanterna, visar hostian för var och en och säger:

Kristi kropp.

Kommunikanten svarar:

Amen.

och tar emot kommunionen.

113. Medan kommunionen delas ut kan man lämpligen sjunga en psalm eller hymn.

114. Efter kommunionutdelningen kan man iaktta en stunds tystnad. Man kan också sjunga en psaltarpsalm eller en annan lovsång.

115. Därefter ber officianten följande bön:

Du har mättat oss, Herre, vid ditt bord.
Låt nu N. och N., som förenats i äktenskapets sakrament,
för alltid leva i gemenskap med dig
och bli ett tecken på din närvaro för alla som de möter på sin väg.
Genom Jesus Kristus, vår Herre.

R/. Amen.

Gudstjänstens avslutning

116. Gudstjänsten avslutas med välsignelsen över brudparet och folket, antingen med den enkla formuleringen Välsigne er eller med en av de formuleringarna i nr 248-250.

117. Efter gudstjänsten skriver vittnena och officianten under vigselhandlingarna. Detta kan ske i sakristian eller inför folket. Inga dokument skall dock skrivas under på altaret.

[HÄR UTELÄMNAS KAPITEL III, OM VIGSEL INFÖR LEKMAN MED DELEGATION, NÅGOT SOM INTE FÖREKOMMER I SVERIGE].

KAPITEL IV

ORDNING FÖR VIGSEL MELLAN EN KATOLIK OCH EN KATEKUMEN ELLER ICKE-KRISTEN

152. När en katolik ingår äktenskap med en katekumen eller icke-kristen eller två katekumener med varandra eller en katekumen med en icke-kristen skall vigseln firas i kyrkan eller på annan lämplig plats enligt följande ordning. Den ordning som läggs fram här skall följas av en präst eller en diakon som fått delegation av biskopen eller kyrkoherden att i kyrkans namn assistera och välsigna vid vigsel.

Brudparet tas emot

153. Vid överenskommen tidpunkt går prästen, klädd i alba eller röklin, vit stola eller stola i festfärg, eventuellt också korkåpa i samma färg (diakon bär dalmatika) tillsammans med ministranterna till kyrkporten. Han tar emot brudparet, hälsar det med vänliga ord. Därefter går officianten med ministranterna och brudparet med vittnen till sina respektive platser.

154. Officianten inleder gudstjänsten med följande eller liknande ord:

N. och N., kyrkan deltar i er glädje
och tar emot er av hela sitt hjärta,
tillsammans med era släktingar och vänner,
i dag då ni inför Gud, vår Fader,
upprättar en gemenskap för hela livet med varandra.
För de troende är Gud källan till kärleken och troheten,
eftersom Gud är kärlek.
Låt oss därför uppmärksamt lyssna till hans ord
och innerligt be honom
att han uppfyller alla era önskningar.

155. Om omständigheterna talar för att man utelämnar mottagningsceremonin börjar vigselgudstjänsten med ordets liturgi.

Ordets liturgi

156. Därefter vidtar på vanligt sätt ordets liturgi. Texterna hämtas ur förslaget i nr 56 eller ur de läsningar som återfinns nedan (nr 179-22). Man kan välja en eller två läsningar. Om omständigheterna talar för detta kan man läsa endast en läsning. Man skall alltid välja åtminstone en läsning som uttryckligen talar om äktenskapet.

157. Därefter hålls vigseltalet (homilian) som utgår från den heliga texten och anpassas till brudparets förutsättningar och övriga omständigheter.

Vigselakten

158. Alla reser sig, även brudparet. Vittnena tar plats på ömse sidor om brudparet. Vigselförrättaren vänder sig nu till brudparet med följande eller liknande ord:

N. och N.,
ni har kommit hit
för att er önskan att förenas i äktenskap
skall bekräftas med ett heligt sigill
inför mig som kyrkans tjänare och inför denna församling
och för att er kärlek skall stärkas av Herrens rika välsignelse.
så att ni i uppriktig och varaktig trohet
kan ta på er äktenskapets förpliktelser.
Därför frågar jag er nu inför kyrkan:

Frågor före äktenskapslöftet

159. Officianten ställer nu frågor till brud och brudgum om deras frihet, trohet och beredskap att ta emot och fostra barn. De svarar var och en för sig:

Har ni kommit hit utan något tvång, i full frihet och medvetna om innebörden i detta ert beslut?

Svar: Ja.

Är ni beredda att under hela ert liv leva tillsammans som äkta makar i ömsesidig kärlek och respekt?

Svar: Ja.

Följande fråga kan utelämnas om omständigheterna så kräver:

Är ni beredda att i kärlek ta emot de barn som Gud låter er få och att fostra dem enligt Kristi och hans kyrkas bud?

Svar: Ja.

Äktenskapslöftet

160. Officianten uppmanar nu brudparet att uttala sitt äktenskapliga samtycke:

Då ni alltså vill ingå äktenskapets heliga förbund uppmanar jag er att fatta varandras händer och så inför Gud och denna församling ge uttryck åt ert samtycke.

De båda fattar varandras högra hand.

161. Brudgummen säger:

Jag, N. N., tar emot dig, N. N.,
som min äkta hustru

och lovar att vara dig trogen
i medgång och motgång,
i sjukdom och hälsa,
och att älska och ära dig
så länge jag lever.

Bruden säger:

Jag, N. N.,
tar emot dig, N. N.,
som min äkta man
och lovar att vara dig trogen
i medgång och motgång,
i sjukdom och hälsa,
och att älska och ära dig
så länge jag lever.

162. Om det av pastorala skäl anses lämpligare, kan officianten uppmana till samtycke i frågeform. Först frågar han brudgummen:

N. N.,
vill du ta emot N. N.
som din äkta hustru
och lova att vara henne trogen
i medgång och motgång,
i sjukdom och hälsa,
och att älska och ära henne
så länge du lever?

Brudgummen svarar:

Ja.

Sedan riktas samma fråga till bruden:

N. N.,
vill du ta emot N. N.
som din äkta man
och lova att vara honom trogen
i medgång och motgång,
i sjukdom och hälsa,
och att älska och ära honom
så länge du lever?

Bruden svarar:

Ja.

Mottagandet av äktenskapslöftet

163. Officianten tar emot de bådas samtycke med orden:

Må Gud i sin godhet
bekräfta och välsigna det samtycke
som ni inför kyrkan
klart och öppet har uttalat.
Vad Gud har förenat får människan icke åtskilja.

Eller:

Må Abrahams Gud, Isaks Gud och Jakobs Gud,
Gud, som förenat Adam och Eva i paradiset,
i Kristus bekräfta och välsigna det samtycke
som ni inför kyrkan klart och öppet har uttalat.
Vad Gud har förenat får människan icke åtskilja.

164. Prästen uppmanar de närvarande att prisa Gud:

Låt oss prisa Herren.

Alla svarar: Gud, vi tackar dig.

Välsignelsen av ringarna och ringväxlingen

165. Man kan utelämna välsignelsen av ringarna, om omständigheterna så kräver. Annars säger officianten:

Prästen säger:

Herren välsigne + dessa ringar,
som ni skall ge varandra
som tecken på er ömsesidiga kärlek och trohet.

R/. Amen.

Alternativa former för välsignelse av ringarna, se nr 229-230.

Officianten kan bestänka ringarna med vigvatten. Han överlämnar dem till brudparet.

[HÄR UTELÄMNAS N.166, VIGSEL INFÖR LEKMAN]

167. Brudgummen sätter ringen på brudens ringfinger med orden:

N., ta emot denna ring
och bär den som ett tecken på min kärlek och trohet.

Om han är kristen kan han tillägga:

I Faderns och Sonens och den helige Andes namn.

Bruden sätter ringen på brudgummens ringfinger med orden:

N., ta emot denna ring
och bär den som ett tecken på min kärlek och trohet.

Om hon är kristen kan hon tillägga:

I Faderns och Sonens och den helige Andes namn.

168. Man kan därefter sjunga en psalm, hymn eller lovsång.

Kyrkans allmänna förbön

169. Man ber nu den allmänna förbönen (man kan använda formuleringarna nedan, nr 251-252).

170. Efter intentionerna i den allmänna förbönen fortsätter officianten med följande inledning till Herrens bön:

Gud vår Fader vill att alla hans barn skall leva i kärlek och endräkt.
De som är kristna kan nu som Guds familj
be den bön som Herren Jesus Kristus själv har lärt oss:

De som är kristna ber nu:

Fader vår, som är i himmelen;
helgat varde ditt namn,
tillkomme ditt rike;
ske din vilja, såsom i himmelen, så ock på jorden.
Vårt dagliga bröd giv oss i dag,
och förlåt oss våra skulder,
såsom och vi förlåta dem oss skyldiga äro.
Och inled oss icke i frestelse,
utan fräls oss ifrån ondo.

Ty riket är ditt och makten och härligheten i evighet. Amen.

171. Vanligtvis utdelas brudvälsignelsen till de nygifta. Skulle omständigheterna tala för att den utelämnas, ber man i stället den bön som står nedan, nr 174. Brudparet kan lämpligen knäböja. Officianten säger, med sammanförda händer:

Låt oss nedkalla Guds välsignelse över detta brudpar,
så att han, som förenat dem i äktenskapets gemenskap,
också håller sin skyddande hand över deras liv tillsammans.

Alla ber en stund tystnad. Därefter lyfter officianten händerna över brudparet och fortsätter:

Helige Fader, universums Skapare,
du har skapat man och kvinna till din avbild
och vill välsigna deras liv tillsammans.
Vi ber dig nu för dessa dina tjänare,
som i dag förenas i äktenskapets förbund:

Låt din rika välsignelse komma över N.,
som i dag står brud,
och över hennes make N.
Låt den helige Andes kraft från ovan
göra deras hjärtan brinnande av kärlek,
så att deras ömsesidiga gåva av sig själva
bär frukt i ett liv

som blir till glädje och uppbyggelse för andra.

(Låt dem också blir föräldrar och förebilder för sina barn.)

Må de prisa dig, Herre, i sina lyckliga stunder,
må de söka dig i sorgen.
Må de känna din närvaro och kraft i mödorna,
må de erfara din tröst och lindring i motgången.
Må de leva ett långt och lyckligt liv
och tillsammans med sina vänner,
som nu delar deras glädje,
nå fram till ditt himmelska rike.
Genom Jesus Kristus, vår Herre.

R/. Amen.

[173. VIGSEL INFÖR LEKMAN MED DELEGATION, UTELÄMNAS; FÖREKOMMER INTE I VÅRT STIFT]

174. Om brudvälsignelsen på grund av omständigheterna utelämnas, ber man i stället följande bön över brudparet:

Herre, var oss nära och hör vår ödmjuka bön,
och upprätthåll det du själv har instiftat:
att man och kvinna skall leva tillsammans
till människosläktets fortbestånd,
och skydda och bevara dessa dina tjänare,
som du har fört samman och förenat.
Genom Jesus Kristus, vår Herre.

R/. Amen.

Vigselaktens avslutning

175. Officianten välsignar folket och säger:

Och ni alla som kommit hit i dag:
välsigne er Gud allsmäktig,
Fadern och Sonen + och den Helige Ande.

R/. Amen.

[176 UTELÄMNAS, GÄLLER VIGSEL INFÖR LEKMAN MED DELEGATION; FÖREKOMMER INTE I VÅRT STIFT-]

177. Gudstjänsten avslutas lämpligen med en psalm eller sång. Efter gudstjänsten skriver vittnena och vigselförrättaren under vigselhandlingarna. Detta kan ske i sakristian eller inför folket, dock inte på altaret.

